Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 7. srpna 2018 [1]

Věc C-327/18 PPU

Minister for Justice and Equality (ministr spravedlnosti a rovnosti)
proti
R O

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná High Court (Vrchní soud, Irsko)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Článek 50 SEU – Vystoupení z Evropské unie – Justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Evropský zatýkací rozkaz“

Úvod

1. Jsme si vědomi toho, že o budoucím právním vztahu mezi EU a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (dále jen „Spojené království“) nevíme téměř nic.

2. Má to však význam pro účely výkonu evropského zatýkacího rozkazu (dále jen „EZR“) zaslaného ze Spojeného království do Irska, který byl vydán před stanoveným datem brexitu? Nikoli, není to podstatné. EZR by měl být nadále vykonáván. Právě tak jako dříve.

3. To je ve zkratce mnou navrhované řešení v projednávané věci, která má původ v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou předložil High Court (Vrchní soud, Irsko).

Právní rámec

Unijní právo

4. Jak uvádí bod 6 odůvodnění rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV [2], je EZR stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí „prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada [3] poukázala jako na ‚úhelný kámen‘ justiční spolupráce“.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24, dále jen „rámcové rozhodnutí“).

3 – Viz závěry ze zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, na které odkazuje bod 1 odůvodnění rámcového rozhodnutí.

5. Bod 10 odůvodnění rámcového rozhodnutí potvrzuje, že „mechanismus [EZR] je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy. Jeho provádění lze pozastavit pouze v případě závažného a trvajícího porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 [SEU] některým členským státem v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 [SEU] s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2.“

6. Článek 1 rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Definice [EZR] a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. [EZR] je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají [EZR] na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.

3. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [SEU].“

7. Kapitola 3 rámcového rozhodnutí, která obsahuje články 26 až 30, se zabývá „Účinky předání“.

8. Článek 26 odst. 1 rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Započtení doby vazby nebo trestu odnětí svobody ve vykonávajícím členském státě“, stanoví:

„Vystavující členský stát započítá dobu vazby nebo trestu odnětí svobody v souvislosti s výkonem [EZR] do celkové doby odnětí svobody, která má být vykonána ve vystavujícím členském státě v důsledku uložení trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.“

9. Článek 27 odst. 2 rámcového rozhodnutí, jehož tématem je „Případné stíhání za jiné trestné činy“, obsahuje pravidlo, které je obecně známo jako „pravidlo speciality“. Uvedený odstavec zní:

„[…] nelze osobu, která byla předána, stíhat, odsoudit nebo jinak zbavit svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla předána a kterého se dopustila před svým předáním.“

10. Tématem článku 28 rámcového rozhodnutí je „Další předání nebo vydání“ (do třetí země).

Irské právo

11. V irském právu byla ustanovení rámcového rozhodnutí provedena zákonem o evropském zatýkacím rozkazu z roku 2003, v platném znění.

Právo Spojeného království

12. V právu Spojeného království byla ustanovení rámcového rozhodnutí provedena zákonem o vydávání osob z roku 2003.

Skutkový stav a řízení před předkládajícím soudem

13. Soudní orgány Spojeného království požádaly o předání R O na základě dvou EZR vydaných dne 27. ledna a 4. května 2016, jejichž výkon schválil High Court (Vrchní soud, Irsko) dne 1. února, resp. 10. května 2016, za účelem vedení trestních stíhání ve věci trestných činů vraždy, žhářství a znásilnění, přičemž za všechny uvedené trestné činy lze jako nejvyšší trest uložit trest odnětí svobody na doživotí.

14. R O byl zadržen v Irsku na základě prvního EZR dne 3. února 2016 a od tohoto data je zde držen ve vazbě. Na základě druhého zatýkacího rozkazu byl zadržen dne 4. května 2016 a byl ponechán ve vazbě.

15. R O podal námitky proti svému vydání do Spojeného království na základě otázek souvisejících s vystoupením Spojeného království z EU a s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), který se týká případného nelidského a ponižujícího zacházení, kterému by podle svého tvrzení byl R O podroben, kdyby byl držen ve věžeňském zařízení Maghaberry v Severním Irsku. Tvrdí, že není jasné, jak budou zaručena jeho práva podle rámcového rozhodnutí poté, co Spojené království vystoupí z EU.

16. Vzhledem ke svému zdravotnímu stavu mohl být R O vyslechnut teprve dne 27. července 2017.

17. V rozsudku vydaném dne 2. listopadu 2017 High Court (Vrchní soud, Irsko) posuzoval tvrzení R O, že by v případě předání do Severního Irska byl podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení, a výslovně uvedl, že otázka související s brexitem bude vyřešena v pozdějším rozsudku. High Court (Vrchní soud) poznamenal, že kritéria použitelná na článek 3 EÚLP[4] jsou podobná kritériím použitelným na článek 4 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“)[5]. High Court (Vrchní soud) rozhodl, že existují konkrétní a aktualizované informace týkající se podmínek vazby ve věžeňském zařízení Maghaberry, které vyvolávají obavy, že existuje skutečné riziko, že R O bude vzhledem ke své zranitelnosti podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení. S ohledem na výše uvedená ustanovení, jak je vykládá irský Supreme Court (Nejvyšší soud) a Soudní dvůr, a na analýzu důkazů v dané věci si High Court (Vrchní soud) od Spojeného království vyžádal další informace o podmínkách, v nichž by byl R O držen, pokud by byl předán do Spojeného království.

18. Dne 16. dubna 2018 poskytl vystavující justiční orgán Laganside Court in Belfast (soud Laganside v Belfastu) informace o tom, jak bude Northern Irish Prison Service (věžeňská služba Severního Irska) řešit riziko, že R O bude v Severním Irsku podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení.

19. High Court (Vrchní soud) rozhodl v neprospěch R O ve všech bodech námitek kromě odloženého problému důsledků brexitu ve spojení s článkem 3 EÚLP.

20. High Court (Vrchní soud) připomíná, že dne 29. března 2017 Spojené království podle čl. 50 odst. 2 SEU oznámilo Evropské radě svůj záměr vystoupit z EU. S výhradou dalších ujednání je účinek tohoto oznámení takový, že Spojené království vystoupí z EU v souladu s ustanoveními článku 50 SEU ke dni 29. března 2019.

21. High Court (Vrchní soud) má za to, že je vysoce pravděpodobné, že bude-li R O předán, zůstane ve věžeňském zařízení ve Spojeném království i po 29. březnu 2019, tj. poté, co Spojené království vystoupí z EU. Mohou být zavedena přechodná opatření k úpravě situace, která se použijí bezprostředně po vystoupení, a nakonec mohou být mezi EU a Spojeným královstvím dohodnuta ujednání, která budou upravovat budoucí vztahy mezi těmito stranami v oblastech, jako jsou ty, na něž se vztahuje rámcové rozhodnutí.

22. Nicméně v současnosti není jasné, zda budou taková ujednání uzavřena, a pokud ano, jaká bude povaha příslušných opatření, která budou přijata. Zejména není jasné, zda právo občana EU, který podléhá právu Spojeného království, na to, aby byly otázky unijního práva v případě sporu pravomocně rozhodnuty Soudním dvorem, bude existovat i po vystoupení Spojeného království z Unie.

4 – Ta vymezil irský Supreme Court (Nejvyšší soud) ve věci Minister for Justice v. Rettinger [2010] IESC 45.

5 – Viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

23. Ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce High Court (Vrchní soud) rovněž uvádí, že v kontextu projednávané věci v zásadě předkládá tytéž otázky, jaké předložil irský Supreme Court (Nejvyšší soud) v březnu 2018 ve věci K N v. Minister for Justice and Equality [6], kterou nyní Soudní dvůr projednává [7], ale že vzhledem k tomu, že R O je ve vazbě, potřebuje High Court (Vrchní soud) rychlejší odpověď.

Otázky položené Soudnímu dvoru

24. Za této situace High Court (Vrchní soud) usnesením ze dne 17. května 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 18. května 2018, položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„S ohledem na

a) oznámení Spojeného království podle článku 50 SEU;

b) nejistotu, pokud jde o dohody, které budou mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím upravovat vztahy po vystoupení Spojeného království z Unie; a

c) z toho plynoucí nejistotu, pokud jde o otázku, do jaké míry by R O mohl v praxi požívat práv zakotvených ve Smlouvách, Listině či příslušných právních předpisech, pokud by byl předán do Spojeného království a zůstal tam uvězněn i po vystoupení Spojeného království z Evropské unie,

1) vyžaduje unijní právo, aby dožádaný členský stát odmítl předat do Spojeného království osobu, na kterou je vydán evropský zatýkací rozkaz a jejíž předání by jinak bylo požadováno na základě vnitrostátních právních předpisů tohoto členského státu,

   i) ve všech případech?

   ii) v některých případech s ohledem na zvláštní okolnosti případu?

   iii) v žádném případě?

2) V případě, že odpovědí na první otázku je odpověď uvedená v bodě ii), jaká kritéria či aspekty musí soud v dožádaném členském státě posoudit při rozhodování, zda je předání zakázáno?

3) Je soud dožádaného členského státu v souvislosti s otázkou 2 povinen odložit konečné rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu do doby, než budou známy přesnější informace o právním režimu použitelném po vystoupení příslušného dožadujícího členského státu z Evropské unie

   i) ve všech případech?

   ii) v některých případech s ohledem na zvláštní okolnosti případu?

   iii) v žádném případě?

6 – Věc C-191/18.

7 – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla předložena na základě rozhodnutí ze dne 12. března 2018. K N, který byl ve Spojeném království shledán vinným z daňových podvodů a byl zde odsouzen k trestům odnětí svobody, uprchl do Irska v době, kdy byl propuštěn na kauci a čekal na vynesení trestu. Následně na něj soud ve Spojeném království vydal EZR. Stejně jako v projednávané věci by Supreme Court (Nejvyšší soud) chtěl v podstatě vědět, zda musí v důsledku brexitu změnit své právní posouzení dané věci. Předseda Soudního dvora usnesením zamítl žádost předkládajícího soudu, aby Soudní dvůr předběžnou otázku projednal ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 svého jednacího řádu. Usnesení uvádělo, že skutečnost, že Spojené království již v blízké budoucnosti nemusí být součástí EU, resp. nemusí nadále podléhat unijnímu právu, konkrétně ustanovením rámcového rozhodnutí, sama o sobě nevytváří pro účastníky původního řízení mimořádně naléhavou situaci. Viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. května 2018, K N (C-191/18, nezveřejněné, EU:C:2018:383, bod 21).

4) V případě, že odpovědí na třetí otázku je odpověď uvedená v bodě ii), jaká kritéria či aspekty musí soud v dožádaném členském státě posoudit při rozhodování, zda je nutné odložit konečné rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu?“

Naléhavé řízení

25. Týmž usnesením ze dne 17. května 2018 předkládající soud požádal, aby byla tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána v naléhavém řízení podle článku 107 jednacího řádu Soudního dvora.

26. Předkládající soud zdůrazňuje, že žádost se týká otázek v oblastech upravených v hlavě V části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie, tj. justiční spolupráce v trestních věcech (kapitola 4), že R O je v současnosti ve vazbě výhradně na základě EZR, které vydalo Spojené království, a že rozsudek Soudního dvora je nezbytný k tomu, aby mohl předkládající soud v této věci vynést konečný rozsudek.

27. Uváděným důvodem naléhavosti je skutečnost, že použití běžného, nebo i zrychleného řízení o předběžné otázce by významně prodloužilo dobu, kterou R O, jemuž svědčí presumpce neviny, pokud jde o EZR vydané pro účely vedení trestního stíhání, stráví ve vazbě.

28. Předkládající soud rovněž zdůrazňuje, že existuje dalších osm případů, v nichž osoby zůstávají v Irsku ve vazbě výhradně na základě EZR vydaných Spojeným královstvím a v nichž byla „otázka související s brexitem“ uvedena jako základ tvrzení, že soud by neměl nařídit předání. Předkládající soud rovněž poznamenává, že ve vazbě jsou na základě vnitrostátních rozhodnutí, která brzo pozbudou platnosti, i další osoby, které by poté mohly být drženy ve vazbě před předáním do Spojeného království, ale jejich případy musí být odloženy, dokud nedojde k vyřešení otázky související s brexitem. Navíc byla na základě EZR vydaných Spojeným královstvím zatčena řada dalších osob, tyto osoby však byly propuštěny na kauci do doby, dokud nebude přijato rozhodnutí o předání, a rovněž poukázaly na otázku související s brexitem. A konečně také zbývá vykonat „významný počet“ EZR, které Irsko obdrželo ze Spojeného království, a z toho důvodu jsou zatčení dalších „vyžádaných osob“ mimořádně pravděpodobná.

29. První senát Soudního dvora dne 11. června 2018 na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodl vyhovět žádosti předkládajícího soudu o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení. Účastníci původního řízení a také vláda Spojeného království a Evropská komise předložili písemná vyjádření. Titíž účastníci a Rumunsko se zúčastnili jednání, které se konalo dne 12. července 2018.

Právní posouzení

30. Podstatou otázky položené Soudnímu dvoru je, zda se v situaci, kdy členský stát 1) podle čl. 50 odst. 2 SEU oznámil Evropské radě svůj záměr vystoupit z EU a 2) podle příslušných ustanovení rámcového rozhodnutí vydal EZR, aby jiný členský stát předal vyžádanou osobu, na základě výše uvedeného oznámení o vystoupení mění právní posouzení, které má uvedený jiný členský stát při výkonu EZR provést, a pokud ano, do jaké míry.

31. Úkolem Soudního dvora proto bude rozhodnout, zda se má systém EZR nadále používat, dokud bude Spojené království jednat jako vystavující členský stát, přestože práva, která dotčené osobě vyplývají z rámcového rozhodnutí, již pravděpodobně nebudou po 29. březnu 2019 chráněna stejným způsobem, zejména pokud již soudům tohoto státu nebude nadále přístupný mechanismus žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

Přípustnost

32. Úvodem je třeba zdůraznit, že pokud jde o přípustnost této věci, neexistují žádné pochybnosti.

33. Pravomoc Soudního dvora vydávat rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU se týká výkladu Smluv a platnosti a výkladu aktů orgánů.

34. Otázky samy odkazují na článek 50 SEU. Spolu s jasným vysvětlením a nástinem právních otázek, před nimiž předkládající soud podle svého názoru stojí[8], to postačuje pro přípustnost věci. Projednávaná věc zejména není ve smyslu příslušné judikatury Soudního dvora hypotetická[9], vzhledem k tomu, že článek 50 SEU již má právní účinky.

35. Kromě toho, pokud situace zůstane přesně stejná, jaká je v současnosti, jak je podrobněji uvedeno níže, přestane se v důsledku čl. 50 odst. 3 SEU unijní právo uplatňovat vůči Spojenému království ode dne 29. března 2019. Toto datum spadá do předvídatelné budoucnosti a v každém případě do okamžiku, kdy budou stále platit účinky ustanovení rámcového rozhodnutí, které se týkají doby po předání osoby.

36. Proto jakkoli žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jako je projednávaná žádost, není svou povahou hypotetická, neznamená to, že nemůžeme pracovat s předpoklady, a to i pokud jsou tyto předpoklady z právního hlediska takové, že se situace oproti současnosti nijak nezmění.

37. Předkládající soud žádá od Soudního dvora odpověď, kterou považuje za nezbytnou[10] pro rozhodnutí o tom, zda vykonat zatýkací rozkaz. Odpověď by měla být poskytnuta.

K věci samé

38. Posouzení věci samé bude strukturováno takto: v prvním kroku bude připomenut standardní postup předávání mezi dvěma členskými státy podle rámcového rozhodnutí. Potom přejdu k možným důsledkům článku 50 SEU pro postup předávání v případě, kdy vystavující orgán sídlí ve Spojeném království. Následně se budu zabývat konkrétními problémy, které nastolil R O v souvislosti s postupem předávání, nežli závěrem přejdu k otázce pravomoci Soudního dvora.

Standardní postup předávání mezi dvěma členskými státy

39. Jak Soudní dvůr soustavně zdůrazňuje, rámcové rozhodnutí má za cíl nahradit mnohostranný systém vydávání mezi členskými státy systémem předávání odsouzených nebo podezřelých osob mezi justičními orgány za účelem trestního řízení nebo výkonu soudních rozhodnutí, který je založen na zásadě vzájemného uznávání[11]. V nedávné době Soudní dvůr upřesnil, že mnohostranný systém vydávání byl „založený na Evropské úmluvě o vydávání[12] ze dne 13. prosince 1957“[13].

8 – Které jsou plně v souladu s článkem 94 jednacího řádu Soudního dvora.

9 – Viz například rozsudek ze dne 28. září 2006, Gasparini a další (C-467/04, EU:C:2006:610, bod 44).

10 – Srov. čl. 267 odst. 2 SFEU. Viz také mé stanovisko ve věci AY (C-268/17, EU:C:2018:317, body 25 a 26).

11 – Od rozsudku ze dne 3. května 2007, Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, bod 28).

12 – Rady Evropy. Viz Evropská úmluva o vydávání. Text k dispozici na adrese: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024.

13 – Viz rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 75); ze dne 10. listopadu 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 25); a ze dne 10. listopadu 2016, Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, bod 24).

40. Základní prvky rámcového rozhodnutí, pokud jde o důvody nevykonání EZR, jsou již Soudnímu dvoru dobře známy [14]: rámcové rozhodnutí v čl. 1 odst. 2 stanoví pravidlo, podle kterého jsou členské státy povinny vykonat EZR na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí. Vykonávající justiční orgány tedy mohou výkon takového rozkazu odmítnout pouze v taxativně vyjmenovaných případech stanovených v rámcovém rozhodnutí [15] a výkon EZR může být vázán pouze na některou z podmínek taxativně stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí [16]. Výkon EZR tudíž představuje pravidlo, kdežto odmítnutí jeho výkonu je pojato jako výjimka, která musí být vykládána restriktivně [17].

41. Článek 3 rámcového rozhodnutí stanoví důvody pro povinné odmítnutí výkonu EZR, zatímco články 4 a 4a rámcového rozhodnutí uvádějí výčet důvodů, pro které je možné výkon EZR odmítnout [18]. Kromě toho může být výkon EZR vázán pouze [19] na některou z podmínek stanovených v článku 5 rámcového rozhodnutí [20].

42. Rámcové rozhodnutí je založeno na zásadě vzájemného uznávání, což je koncepce původně vyvinutá v kontextu svobod na vnitřním trhu [21], která je sama jako „úhelný kámen“ justiční spolupráce“ založena na vzájemné důvěře [22] mezi členskými státy za účelem dosažení pro Unii stanoveného cíle stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva [23]. Tato zásada obecně, zvláště s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, členským státům ukládá, aby vycházely z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává [24]. Lze s jistotou tvrdit, že vzájemné uznávání je pravděpodobně nejvýraznějším přínosem EU k justiční spolupráci mezi orgány členských států EU a stěžejním nástrojem v této oblasti je rámcové rozhodnutí [25]. Vzhledem k tomu, že vzájemná důvěra není slepou důvěrou [26], Soudní dvůr uznal, že za výjimečných okolností lze stanovit omezení zásady vzájemné důvěry, a v důsledku toho i vzájemného uznávání [27].

14 – Viz také mé stanovisko ve věci AY (C-268/17, EU:C:2018:317, bod 42).

15 – Vyjma výjimečných okolností, jak je vysvětleno v bodě 43 níže.

16 – Viz rozsudky ze dne 1. prosince 2008, Leymann a Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669 bod 51), a ze dne 16. listopadu 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, bod 37).

17 – Viz rozsudek ze dne 29. června 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, bod 19 a citovaná judikatura).

18 – Další podrobnosti viz mé stanovisko ve věci AY (C-268/17, EU:C:2018:317, bod 45 a násl.).

19 – Podmínky, jejichž výčet uvádí článek 5 rámcového rozhodnutí, jsou vyjmenovány taxativně, viz rozsudky ze dne 16. července 2015, Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 36); ze dne 28. června 2012, West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, bod 55); a ze dne 26. února 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, bod 38).

20 – Viz také rozsudek ze dne 10. srpna 2017, Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 51).

21 – Od rozsudku ze dne 20. února 1979, Rewe-Zentral (120/78, EU:C:1979:42, bod 14, „Cassis de Dijon“).

22 – Znění věcí Soudního dvora v anglickém jazyce patrně někdy uvádí výraz „mutual confidence“ namísto „mutual trust“. Viz například rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 77). Mám za to, že tyto výrazy mají naprosto stejný význam a lze je používat jako vzájemně zaměnitelné.

23 – Viz například rozsudek ze dne 10. srpna 2017, Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, bod 49).

24 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 78 až 80), a ze dne 26. února 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, body 37 až 63).

25 – Viz také Jeney, P., „The European Union's Area of Freedom, Security and Justice without the United Kingdom: legal and practical consequences of Brexit“, ELTE Law Journal, 2016, s. 117–137, viz s. 126–127. Autor dále dodává, že EZR „se také ukázal jako nejproblematičtější nástroj vzájemného uznávání“ a že přiměřenost jeho užívání, nedostatek záruk základních práv a absence důvodů pro zamítnutí založených na základních právech nadále představují opakující se problémy při jeho uplatňování a výkladu.

26 – Viz Lenaerts, K., „La vie après l'avis: exploring the principle of mutual (yet not blind) trust“, 54 Common Market Law Review 2017, s. 805-840, viz s. 806.

27 – Viz posudek 2/13 (Přistoupení Evropské unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014 (EU:C:2014:2454, bod 191).

43. Zejména pokud jde o rámcové rozhodnutí, jak vyplývá ze zásadního rozsudku ve věci Aranyosi and Căldăraru [28], taková omezení mohou přicházet v úvahu, pokud existuje reálné riziko nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny [29] z důvodu vězeňských podmínek ve vydávajícím členském státě. Za tím účelem musí vykonávající justiční orgán nejprve v rámci prvního kroku vyjít z objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů o vězeňských podmínkách, jež panují ve vystavujícím členském státě a dokládají existenci buď systémových či celoplošných nedostatků, anebo nedostatků týkajících se některých skupin osob nebo některých vězeňských zařízení [30]. Je-li takové nebezpečí konstatováno, je ještě zapotřebí, aby vykonávající justiční orgán v druhém kroku konkrétním a přesným způsobem posoudil, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčná osoba bude v důsledku podmínek, v jakých má být ve vystavujícím členském státě vězněna, takovému nebezpečí vystavena [31].

44. Vrátíme-li se k projednávané věci, z předkládacího rozhodnutí je zjevné, že zde neexistuje žádný z důvodů pro povinné nebo možné odmítnutí výkonu EZR. Kromě toho, pokud jde o vězeňské podmínky, předkládající soud zřejmě pečlivě provedl analýzu o dvou krocích, která je nastíněna v předchozím bodě tohoto stanoviska, a došel k závěru, že s výjimkou důsledků brexitu neexistuje žádný samostatný problém, pokud jde o článek 4 Listiny [32].

45. Navíc se to přímo odráží ve způsobu, jakým předkládající soud formuloval svou první otázku, když uvádí, že předání vyžádané osoby by *jinak* bylo vyžadováno. Pokud by tedy nebylo oznámení o vystoupení podáno, předkládající soud by rozhodl, že Irsko musí přistoupit k výkonu EZR, který se týká R O.

Důsledky článku 50 SEU

46. Dále je třeba zvážit, zda oznámení, kterým Spojené království podle článku 50 SEU sdělilo Evropské radě svůj záměr opustit EU, má na výše uvedené jakýkoli vliv v tom smyslu, že by tímto oznámením mělo být jakkoli pozměněno právní posouzení, které má provést vykonávající justiční orgán.

28 – Rozsudek ze dne 5. dubna 2016 (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Na normativní úrovni to pro Soudní dvůr vyplývá z čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí, podle něhož tímto rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 SEU: viz zejména body 74 a 83 a násl., jakož i odůvodnění rozsudku. Viz také rozsudky ze dne 25. července 2018, ML (Podmínky uvěznění v Maďarsku) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 117); ze dne 25. července 2018, LM (Nedostatky justičního systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 47, 59, 73 a 79); a stanovisko generálního advokáta E. Tančeva v uvedené věci (C-216/18 PPU, EU:C:2018:517, body 5, 55, 59 a 121).

29 – Toto je absolutní ustanovení, od něhož není možné se nijak odchýlit: viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 85 a 86, s výslovným odkazem na článek 3 a čl. 15 odst. 2 EÚLP). Jedná se o zásadní ustanovení z hlediska právního státu.

30 – Viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89). Kromě rozsudků (vnitrostátních nebo mezinárodních, zejména rozsudků Evropského soudu pro lidská práva) lze takové informace získat z rozhodnutí, zpráv a jiných dokumentů mezinárodních organizací, na jejichž čele stojí Evropský výbor Rady Evropy pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, který zajišťuje správu odpovídající úmluvy.

31 – Viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 92).

32 – Předložil tudíž otázky týkající se rizika, že by R O mohl být ve vězeňském zařízení podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení, pokud by byl předán, na jejichž základě vystavující justiční orgán poskytl informace o tom, jak má být toto riziko řešeno. Vyrozuměl jsem, že předkládající soud je s uvedenými informacemi spokojen, vzhledem k tomu, že nepředložil samostatnou otázku týkající se článku 4 Listiny, ale zabývá se touto problematikou jen jako vedlejším aspektem v rámci otázky týkající se vystoupení Spojeného království z EU.

– Článek 50 SEU

47. Článek 50 SEU, který je přirozeným důsledkem článku 53 SEU, podle něhož se Smlouva uzavírá na dobu neurčitou, vyjasňuje, že členský stát se může rozhodnout z EU vystoupit [33], a připomíná, že EU je založena na dobrovolné účasti [34]. Článek 50 odst. 2 SEU stanoví příslušný postup: nejprve musí dotyčný členský stát oznámit svůj záměr vystoupit Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady pak Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií [35]. Tuto dohodu jménem Unie uzavře Rada Evropské unie, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

48. Článek 50 odst. 3 SEU upřesňuje, že Smlouvy (to znamená: unijní právo jako celek) přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle čl. 50 odst. 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.

49. Vzhledem k tomu, že neexistuje dohoda o vystoupení obecně [36] a podrobná pravidla pro postup předávání nebo vydávání mezi EU a Spojeným královstvím konkrétně, vyplývá z toho lhůta dvou let od oznámení, pokud tedy nedojde k změně oproti současné situaci, Spojené království opustí EU dne 29. března 2019. S tímto předpokladem musíme pracovat, neboť taková je výchozí situace. Vše ostatní může být ve hvězdách. A nezdá se, že by těmito hvězdami byly hvězdy evropské vlajky.

– Žádný abstraktní test

50. R O. tvrdí, že oznámení Spojeného království o vystoupení ze dne 29. března 2017 samo o sobě představuje výjimečnou okolnost, která odůvodňuje neprovedení výkonu dotčeného EZR [37]. Ve svém podání uvádí, že zásada vzájemné důvěry je oznámením o vystoupení „nenapravitelně otřesena“ [38]. Podle R O. to vede k tomu, že EZR vydaný Spojeným královstvím již není vykonatelný.

51. Nesouhlasím s tímto odůvodněním, které posouvá výklad právních účinků oznámení o vystoupení za hranice jakéhokoli možného právního výkladu.

33 – Samozřejmě v souladu se svými ústavními předpisy, jak upozorňuje čl. 50 odst. 1 SEU.

34 – Viz také Hillion, Chr., „Withdrawal under Article 50 TEU: an integration-friendly process“, 55 Common Market Law Review 2018, č. 2/3, s. 29–56, viz s. 53.

35 – Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218 odst. 3 SFEU. Mnoho právních aspektů týkajících se vlastního procesu vystoupení je nadále nejasných, viz např. Łazowski, A., „Be Careful What You Wish for: Procedural Parameters of EU Withdrawal“, in C. Closa (vyd.), Secession from a Member State and Withdrawal from the European Union, Cambridge University Press, Cambridge, 2017, s. 234–256, viz s. 241, a Eeckhout, P., Frantziou, E., „Brexit and Article 50 TEU: a constitutionalist reading“, 54 Common Market Law Review, 2017, s. 695–734.

36 – Existuje jen text návrhu dohody, který vydala pracovní skupina Evropské komise pro přípravu a vedení jednání se Spojeným královstvím podle článku 50 SEU. Tento text byl zaslán „členským státům EU-27“, řídící skupině Evropského parlamentu pro brexit a byl zveřejněn na webových stránkách pracovní skupiny dne 19. března 2018 s cílem „upozornit na […] pokrok dosažený na kole jednání, které se uskutečnilo ve dnech 16.–18. března 2018“. Text je k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_agreement_coloured.pdf. Je jasné, že se jedná o pracovní dokument a zprávu o pokroku, jež byla zveřejněna z důvodů transparentnosti. Text také podléhá omezení ve smyslu „není dohodnuto nic, dokud není dohodnuto vše“. Obě tyto zásady stanoví jako „hlavní zásady“ bod 2 „Pokynů v návaznosti na oznámení Spojeného království podle článku 50 SEU“ (EUCO XT 20004/17), které přijala Evropská rada dne 29. dubna 2017 podle čl. 50 odst. 2 SEU a které jsou k dispozici na adrese: https://www.consilium.europa.eu/media/21745/29-euco-art50-guidelines-cs.pdf.

37 – Ve své argumentaci se R O opírá o čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí, a to právě tak, jak učinil Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 5. dubna 2016 ve věci Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

38 – Ve formulaci, kterou použil R O.

52. Vystoupení z EU, jakkoli snad pro kohokoli dotčeného není příliš vítanou cestou [39], představuje možnost, kterou konkrétně uznává článek 50 SEU. Ačkoli v kontextu historie a cílů Smluv [40], které jsou založeny na společných hodnotách [41], je článek 50 SEU jistě výjimkou, skutečností zůstává, že tento článek existuje a členský stát jej může využít.

53. Pokud by se oznámení o vystoupení mělo klasifikovat jako výjimečná okolnost, která by nenapravitelně otřásla veškerou vzájemnou důvěrou, předjímaly by se tak motivy členského státu pro vystoupení, což by uvedené ustanovení zbavovalo jakékoli užitečnosti.

54. Kromě toho se jeví jako svévolné kategoricky rozhodovat, že k situaci v projednávané věci by se mělo přistupovat jinak než k situaci týkající se EZR vydaného těsně před datem oznámení o vystoupení [42].

55. Přístup, který navrhl R O, by vlastně vedl k obecnému jednostrannému [43] pozastavení používání ustanovení rámcového rozhodnutí k datu oznámení o vystoupení. To by bylo v rozporu se zásadou, na které je rámcové rozhodnutí založeno, jak popisuje bod 10 jeho odůvodnění, podle níž lze jeho provádění pozastavit pouze v případě závažného a trvajícího porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 [SEU] některým členským státem v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 [SEU] s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2 [44]. Nebylo by to ani slučitelné s obecnou zásadou unijního práva, podle níž členské státy nesmí pozastavit používání ustanovení unijního práva.

56. Pouhé oznámení o vystoupení proto nepředstavuje výjimečnou okolnost, která by odůvodňovala nevykonání EZR.

Konkrétní problémy po předání

57. High Court (Vrchní soud) odkazuje na čtyři aspekty unijního práva, které uvedl R O a jež teoreticky [45] nastanou po předání a (což je zásadní) po 29. březnu 2019. Jedná se o následující: zaprvé, zda může mít R O nárok na započtení doby strávené ve vazbě podle článku 26 rámcového rozhodnutí; zadruhé dodržení pravidla speciality zakotveného v článku 27 rámcového rozhodnutí; zatřetí zákaz dalšího předání R O Spojeným královstvím do třetí země [46] a začtvrté dodržování jeho lidských práv zakotvených v Listině. Obecně R O dodává, že ačkoli by bezpochyby měl přístup k soudům Spojeného království ve věci uvedených čtyř problémů, pokud by nastaly, byl by zbaven příležitosti, aby o těchto záležitostech unijního práva s konečnou platností rozhodl Soudní dvůr.

58. Naopak irský ministr, vláda Spojeného království a Komise nespatřují žádnou překážku výkonu EZR. Stejně tak ji nevidí ani rumunská vláda.

39 – Počínaje dotčeným členským státem, jeho hospodářskými subjekty a občany, až po Unii ostatních členských států s jejich hospodářskými subjekty a občany, nemluvě o státních příslušnících třetích zemí, kteří požívají práv odvozených z unijního práva, bez ohledu na jakoukoli jejich formu.

40 – Které usilují o vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy (bod 13 odůvodnění Smlouvy o EU), jsou založeny na společných hodnotách (článek 2 SEU) a mají řadu cílů (článek 3 SEU – čtyřmi prvořadými cíli je vytvořit prostor svobody, bezpečnosti a práva, vnitřní trh, hospodářskou a měnovou unii a společné vztahy s okolním světem), kterých se dosahuje prostřednictvím celé řady politik vyjmenovaných ve SFEU.

41 – Článek 2 SEU.

42 – Představme si, že by k výkonu EZR týkajícího se R O došlo dne 28. března 2017. Pokud by neexistovalo oznámení o vystoupení, předkládající soud by EZR vykonal. Pokud však jde o situaci po předání dotčené osoby, stav by se nijak nelišil od situace v projednávané věci.

43 – I pokud by jako v projednávané věci bylo nezáměrné, pokud jde o Spojené království.

44 – V této souvislosti viz rozsudek ze dne 25. července 2018, LM (Nedostatky justičního systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 72).

45 – Je třeba zdůraznit, že možnost „teoreticky“ je také názorem předkládajícího soudu.

46 – Jiná třetí země, pokud mohu upřesnit, vzhledem k tomu, že R O odkazuje na období po 29. březnu 2019.

– Brexit znamená brexit[47]

59. Jakmile členský stát opustí EU a pokud v dané záležitosti neexistují žádná pravidla, rámcové rozhodnutí přestává pro tento členský stát platit[48]. Přirozeným důsledkem je to, že stát není vázán povinnostmi, které z rámcového rozhodnutí vyplývají, ani nemůže požívat práv, která jsou v rámcovém rozhodnutí zakotvena. Dalším přirozeným důsledkem je, že jednotlivci se již nemohou opírat o práva, která jim z rámcového rozhodnutí vyplývala, vůči členskému státu, pro který již rámcové rozhodnutí neplatí[49].

60. Je to obecný jev, který přirozeně nastane v členském státě, jenž opouští organizaci, úmluvu nebo jinou formu spolupráce. Spolu s členstvím v organizaci přicházejí a odcházejí i práva a povinnosti s tímto členstvím spojené. Vzhledem k tomu, že členství v EU je v zásadě míněno na dobu neurčitou[50], doba trvání práv (a povinností) vyplývajících z unijního práva je v zásadě stejná jako doba trvání členství v EU. Fyzické a právnické osoby se tudíž již nemohou vůči dotčenému bývalému členskému státu dovolávat základních svobod vnitřního trhu. Nemohou nadále obchodovat ani pracovat tak, jak činily dříve. To vlastně je pravděpodobně důvod, proč členský stát odchází z organizace, jako je EU: nebýt již nadále vázán povinnostmi. Druhou stranou téže mince je nevyhnutelně a potenciálně i nenávratně ztráta práv.

61. Rámcové rozhodnutí není žádnou výjimkou z tohoto obecného jevu[51].

– Nenarušení vzájemné důvěry

62. Naopak – dokud je stát členským státem Evropské unie, platí pro něj unijní právo. Pokud jde o projednávanou věc, nevidím žádný důvod, proč by ustanovení rámcového rozhodnutí, a zejména povinnost předávání neměly platit.

63. Na tomto místě bych chtěl hned zpočátku zdůraznit, že tvrzení, která uvedl R O, nejsou podložena konkrétními důkazy. Nelze určit, zda jsou uvedené problémy reálné nebo hypotetické. To uznává i sám předkládající soud.

64. Právní situace mezi Spojeným královstvím a Irskem, pokud jde o předávání, se nadále řídí rámcovým rozhodnutím, které, jak Soudní dvůr dostatečně jasně a opakovaně uvedl, je založeno na vzájemné důvěře[52]. Stanovisko by bylo odlišné, pouze pokud by tato vzájemná důvěra byla narušena.

47 – Ani já si nečiním nárok na to, že bych uvedený výraz použil poprvé, ani (jak bude v této části zjevné) mu nepřikládám přesně stejný význam, s jakým je obvykle spojován.

48 – A přesto, podle příslušného vnitrostátního trestního práva mohou být orgány vystavujícího členského státu (in casu Spojeného království) ve svém posouzení po předání povinny v konkrétním případě použít ustanovení (podle rámcového rozhodnutí nebo vnitrostátního práva), která jsou pro předanou osobu příznivější.

49 – Je však třeba upozornit na to, že na základě čl. 2 odst. 1 European Union (Withdrawal) Act 2018 (zákona o vystoupení z Evropské unie z roku 2018), který získal královský souhlas dne 26. června 2018, „vnitrostátní právní předpisy odvozené z EU, které jsou účinné ve vnitrostátním právu bezprostředně před dnem vystoupení, jsou v den vystoupení a následně nadále ve vnitrostátním právu účinné“. Zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska. Text zákona European Union (Withdrawal) Act 2018 je k dispozici na adrese http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/16/pdfs/ukpga_20180016_en.pdf.

50 – Viz článek 53 SEU.

51 – Tím samozřejmě není řečeno, že právní realita vztahu po brexitu, bez ohledu na jeho formu, mezi EU a Spojeným královstvím na poli trestního soudnictví, jehož je rámcové rozhodnutí součástí, nebude složitá: v této souvislosti viz Mitsilegas, V., „Cross-border criminal cooperation after Brexit“, in: M. Dougan (vyd.), The UK after Brexit. Legal and policy challenges, intersentia, Cambridge, Antverpy, Portland 2017, s. 203–221, viz s. 217.

52 – Vzájemná důvěra je široce (a správně) vnímána jako stavební prvek DNA prostoru svobody, bezpečnosti a práva: viz Labayle, H., „Faut-il faire confiance à la confidence mutuelle?“, in: K. Lenaerts (vyd.), Liber Amicorum Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l'Union: le long parcours de la justice européenne, G. Giappichelli Editore, Turín 2018, s. 472–485, viz s. 479.

65. Neexistují žádné hmatatelné známky toho, že politické okolnosti, které oznámení o vystoupení předcházely, které je vyvolaly nebo po něm následovaly, by byly takové povahy, že by nerespektovaly věcný obsah rámcového rozhodnutí a základní práva zakotvená v Listině [53]. Jak správně argumentuje irský ministr, Spojené království se rozhodlo vystoupit z EU, nikoli opustit právní stát nebo ochranu základních práv. Proto neexistuje žádný důvod pro zpochybňování dalšího dodržování základních práv ze strany Spojeného království [54].

66. Navíc jestliže stát přestane být členem EU a již není vázán podmínkami rámcového rozhodnutí, neznamená to, že ostatní pravidla neplatí. Ustanovení zákona Extradition Act 2003 (zákon o vydávání z roku 2003) [55] budou nadále použitelná jako (čistě) vnitrostátní právní předpis [56]. Kromě toho Spojené království je například smluvní stranou Úmluvy Rady Evropy o vydávání z roku 1957 [57] a je vázáno i Evropskou úmluvou o lidských právech. Úmluva o vydávání obsahuje pravidlo speciality [58], jakož i ustanovení, které v zásadě zakazuje další vydávání do třetí země [59].

67. V této souvislosti nesmíme zapomínat, že podle zkušeností jsou ustanovení rámcového rozhodnutí, která se týkají situace po předání, jen vzácně předmětem žádosti vnitrostátního soudu o rozhodnutí o předběžné otázce [60].

68. Dále je třeba zdůraznit, že i v případě vydání do státu mimo Unii [61] Soudní dvůr uplatňuje při výkladu ustanovení Smlouvy o občanství a nediskriminaci a ustanovení Listiny tytéž zásady jako ve věci Aranyosi a Căldăraru [62] [63].

69. Použití přísnějšího testu na projednávanou věc by nevyhnutelně znamenalo, že by R O požíval silnější ochrany, než kdyby měl být vydán do země mimo Unii. To by nebylo soudržné.

53 – Je tomu právě naopak. V oznámení Spojeného království o vystoupení ze dne 29. března 2017 předsedkyně vlády ve svém dopise předsedovi Evropské rady zdůraznila přání dosáhnout po odchodu Spojeného království „hlubokého a zvláštního partnerství“ mezi EU a Spojeným královstvím. Dodala, že „[ch]ceme zajistit, aby Evropa zůstala silná a nadále prosperovala a byla schopna prosazovat své hodnoty, zastávat vedoucí postavení ve světě a bránit se před bezpečnostními hrozbami. Chceme, aby Spojené království prostřednictvím hlubokého a zvláštního partnerství se silnou Evropskou unií v plném rozsahu plnilo svou úlohu při dosahování uvedených cílů.“ Zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska. Kromě toho konkrétně zdůraznila, že EU a Spojené království „by měly nadále spolupracovat při prosazování a ochraně našich evropských hodnot. Nyní možná více než kdy předtím potřebuje svět liberální a demokratické hodnoty Evropy.“ Dopis, který obsahuje oznámení o vystoupení, je k dispozici na adrese: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/604079/Prime_Ministers_letter_to_European_Council_President_Donald_Tusk.pdf. Nelze říci, že by od oznámení o vystoupení došlo v tomto ohledu k posunu stanoviska Spojeného království.

54 – Kromě toho během jednání zástupce Spojeného království Soudnímu dvoru zvláště připomněl, že Spojené království je zakládajícím členem Rady Evropy a bylo jedním z prvních států, který ratifikoval EÚLP. Dovoluji si doplnit, že zatímco již v roce 2016 tehdejší ministryně vnitra Spojeného království vyzývala k tomu, aby Spojené království odstoupilo od EÚLP (viz https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-36128318 a https://www.theguardian.com/politics/2016/apr/25/uk-must-leave-european-convention-on-human-rights-theresa-may-eu-referendum), politika současné vlády zřejmě toto stanovisko neschvaluje (viz https://www.thetimes.co.uk/article/uk-would-not-leave-human-rights-court-if-conservatives-re-elected-3rpblw9zp).

55 – Který podle výše uvedeného právního rámce provedl ustanovení rámcového rozhodnutí do vnitrostátního práva Spojeného království.

56 – Viz čl. 2 odst. 1 zákona European Union (Withdrawal) Act 2018. Toto ustanovení je samozřejmě třeba nahlížet v souvislostech a s výhradou všech ostatních ustanovení tohoto zákona (týkajících se otázek, jako je nadřazenost, status a výklad ponechaného unijního práva a provádění dohody o vystoupení, mám-li jmenovat jen několik příkladů).

57 – Evropská úmluva o vydávání. Text k dispozici na adrese: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024.

58 – Článek 14 Evropské úmluvy o vydávání.

59 – Článek 15 Evropské úmluvy o vydávání. Tím se nepopírá, že uvedená úmluva může být značně méně účinná než rámcové rozhodnutí (pokud jde o úmluvy Rady Evropy obecně, viz Davidson, R., „Brexit and criminal justice: the future of the UK's cooperation relationship with the EU“, in: Criminal Law Review 2017, s. 379-395, viz s. 385). To je však přirozená součást procesu vystoupení, neboť je samozřejmé, že úmluva jako nástroj mezinárodního práva veřejného nemá právní účinek aktu unijního práva.

60 – Viz rozsudky ze dne 1. prosince 2008, Leymann a Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669), a ze dne 28. června 2012, West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404).

61 – V unijním právu se předání podle rámcového rozhodnutí týká situace mezi dvěma členskými státy, zatímco vydání se obecně týká situace mezi členským státem a třetí zemí. Jsou-li však třetí země úzce spojeny s EU, například jako členské státy Evropského hospodářského prostoru, používá se výraz „postupy předávání“. Viz např. dohoda mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem, Úř. věst. 2006, L 292, s. 2. Tato dohoda dosud nevstoupila v platnost (viz poznámka pod čarou 79 tohoto stanoviska).

62 – Rozsudek ze dne 5. dubna 2016 (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

63 – Viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, body 56 až 58).

70. Test, který by měl být podle mého návrhu použit, je tedy následující: v okamžiku výkonu EZR mohou soudní orgány vykonávajícího členského státu *očekávat*, že vystavující členský stát bude ve vztahu k předávané osobě dodržovat věcný obsah rámcového rozhodnutí, a to včetně situací po předání poté, co vystavující členský stát vystoupil z EU. Takový předpoklad lze učinit v případě, že ostatní mezinárodní nástroje budou vůči členskému státu, který vystoupil z EU, nadále použitelné. Pouze pokud existují hmatatelné důkazy o opaku, mohou soudní orgány členského státu rozhodnout, že zatýkací rozkaz nevykonají.

71. Je povinností soudních orgánů vykonávajícího členského státu provést výše uvedené posouzení. Podle jasných informací, které uvedl předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, pokud jde o projednávanou věc, zřejmě neexistuje důvod, proč dotčený EZR nevykonat.

K pravomoci Soudního dvora

72. A konečně bychom měli zkoumat důsledky chybějící pravomoci Soudního dvora při výkladu ustanovení rámcového rozhodnutí.

73. Tato otázka je poměrně jednoduchá, neboť ji lze nejlépe analyzovat tak, že se budeme dívat nikoli do budoucnosti [64], ale do minulosti.

74. Rámcové rozhodnutí bylo dne 13. června 2002 přijato podle příslušných právních ustanovení Smlouvy o EU [65] ve znění naposledy pozměněném Amsterodamskou smlouvou [66], tedy v rámci tzv. „třetího pilíře“. Postupy v rámci tohoto pilíře měly převážně mezivládní povahu. V porovnání se Smlouvou o založení Evropského společenství se tedy úloha Komise značně snížila, v Radě bylo zavedeno jednomyslné hlasování, pravomoc Soudního dvora byla omezena a navíc (na základě tehdy platného článku 35 SEU) u každého členského státu s výhradou prohlášení o tom, zda byla tato pravomoc přijata [67]. Ani Spojené království ani Irsko takové prohlášení nevydalo [68].

75. Před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost by se tedy projednávaná věc k Soudnímu dvoru nemohla dostat [69]. Soud ve Spojeném království ani nemohl předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. A přesto i v této ne příliš vzdálené minulosti byl pevným základem EU právní stát včetně přístupu ke spravedlnosti.

64 – Možné scénáře týkající se soudního přezkumu v prostoru svobody, bezpečnosti a práva po brexitu viz Curtin, D., „Brexit and the EU Area of Freedom, Security“, in: F. Fabbrini, The law and politics of Brexit, OUP, Oxford, 2017, s. 183–200, viz s. 186 a 187, a Weyembergh, A., „Consequences of Brexit for European criminal law“, New Journal of European Criminal Law, 2017, s. 284–299, viz s. 295–296. Pokud jde o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ze Spojeného království, viz Knaier, R., Scholz, M., „Rechtsschutz in Großbritannien und der EU nach dem ‚Brexit‘, Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht, 2018, s. 10–17, viz s. 15–16. Pokud jde o řešení sporů mezi EU a Spojeným královstvím obecně, viz Fennelly, N. „Brexit: legal consequences for the EU. Dispute-settling between the EU and the UK“, 18 ERA Forum, 2018, s. 493–511.

65 – Článek 31 písm. a) a b) a čl. 34 odst. 2 písm. b).

66 – „Amsterodamský“ právní režim byl použitelný v době od 1. května 1999 do 31. ledna 2003. Stručný přehled tohoto režimu viz Peers, S., EU Justice and Home Affairs Law (Volume II: EU Criminal Law, Policing, and Civil Law), 4. vydání, OUP, Oxford, 2016, s. 14–22.

67 – Viz bývalý čl. 35 odst. 2 SEU: „Každý členský stát může uznat prohlášením učiněným při podpisu Amsterodamské smlouvy nebo kdykoli později pravomoc Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách podle odstavce 1.“ Viz také bývalý čl. 35 odst. 3 SEU, podle něhož muselo toto prohlášení specifikovat, zda otázky Soudnímu dvoru mohou předkládat pouze soudy nejvyššího stupně, nebo všechny soudy.

68 – *A contrario* viz výčet uvedený v Úř. věst. 2010, L 56, s. 14. Devatenáct členských států během let po vstupu uvedeného článku v platnost skutečně prohlášení vydalo: dvanáct z (patnácti amsterodamských) tehdejších členských států Member States (prohlášení nevydalo Spojené království, Irsko a Dánsko) a sedm z dvanácti členských států, které přistoupily k Unii v letech 2004 a 2007 (prohlášení nevydalo Estonsko, Polsko, Slovensko, Bulharsko a Malta). Viz také Grzelak, A., „Aspekty prawne jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości WE do orzekania w trybie prejudycjalnym w III filarze UE (interpretacja art. 35 ust. 1–4 TUE)“, v J. Barcz, A. Gajda, A. Grzelak, T. Ostropolski (eds.), Postępowanie prejudycjalne w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej, LexisNexis, Varšava 2007, s. 19–42, viz s. 29.

69 – Ani v pěti letech po vstupu uvedené Smlouvy v platnost, viz bod 76 tohoto stanoviska.

76. Až se vstupem Lisabonské smlouvy, tj. primárního práva v jeho současné podobě, v platnost [70] nebo přesněji pět let po tomto vstupu v platnost [71] Soudní dvůr získal plnou pravomoc, pokud jde o výklad rámcového rozhodnutí. Jak je dobře známo, smlouva zrušila strukturu na základě tří pilířů a konstitucionalizovala [72] (v tom smyslu, že nyní v této oblasti platí základní nadnárodní zásady, například řádný legislativní postup [73] a úplná pravomoc Soudního dvora [74]) prostor svobody, bezpečnosti a práva.

77. Souhrnně řečeno, nedomnívám se, že otázka nedostatku pravomoci Soudního dvora po 29. březnu 2019 představuje překážku pro předání R O do Spojeného království.

Závěrečné poznámky

78. Z výše uvedeného posouzení je zjevné, že výkon EZR vydaného Spojeným královstvím na základě rámcového rozhodnutí by měl pokračovat tak, jako kdyby Spojené království podle článku 50 SEU nesdělilo Evropské radě svůj záměr opustit EU. V projednávané věci tudíž nejde o případnou složitost přechodného nebo prováděcího období, a to jednoduše proto, že (dosud) není žádné takové období ve stávajících právních předpisech stanoveno. Bohaté zkušenosti EU z přechodných období, která v mnoha podobách [75] nejsou v unijním právu ničím novým [76], tedy nyní nelze použít [77].

70 – Dne 1. prosince 2009.

71 – V důsledku čl. 10 odst. 1 a 3 protokolu (č. 36) o přechodných ustanoveních se pravomoc Soudního dvora pro všechny státy vyjma Spojeného království do 30. listopadu 2014 řídila bývalým článkem 35 SEU. Podrobněji viz Lenaerts, K., „The contribution of the European Court of Justice to the area of freedom, security and justice“, 59 International and Comparative Law Quaterly 2010, s. 255–301, viz s. 269–270. Pokud jde o Spojené království, situaci upravuje čl. 10 odst. 4 a 5 protokolu (č. 36). Podle tohoto ustanovení využilo Spojené království svého práva neúčastnit se a dopisem ze dne 24. července 2013 oznámilo předsedovi Rady, že nepřijímá pravomoci orgánů EU, pokud jde o akty EU přijaté v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, které byly přijaty před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost [viz dokument Rady 12750/13, „UK notification according to Art. 10(4) of Protocol No 36 to TEU and TFEU“ (Oznámení Spojeného království podle čl. 10 odst. 4 protokolu č. 36 k SEU a SFEU, 26. července 2013)]. Následně se Spojené království rozhodlo přijmout 35 z opatření, kterých se předtím rozhodlo neúčastnit [viz dokument Rady 15398/14, „Notification of the United Kingdom under Article 10(5) of Protocol 36 to the EU Treaties“ (Oznámení Spojeného království podle čl. 10 odst. 5 protokolu č. 36 ke Smlouvám o EU), 27. listopadu 2014 a rozhodnutí Rady 2014/857/EU ze dne 1. prosince 2014 o oznámení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, že si přeje účastnit se některých ustanovení schengenského acquis, jež jsou obsažena v aktech Unie v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, a o změně rozhodnutí 2000/365/ES a 2004/926/ES (Úř. věst. 2014, L 345, s. 1)]. Rámcové rozhodnutí je jedním z těchto opatření. V důsledku toho má od 1. prosince 2014 Soudní dvůr v oblasti rámcového rozhodnutí pravomoc k rozhodnutím o předběžné otázce, o která požádalo Spojené království. Poměrně spletitý postup pro rozhodování o použití nebo nepoužití opatření viz Mitsilegas, V., „European criminal law after Brexit“, 28 Criminal Law Forum, 2017, s. 219–250, viz s. 224–226, a Ambos, K., „Brexit und Europäisches Strafrecht“, Juristenzeitung 14/2017, s. 707–713, viz s. 710.

72 – Konstitucionalizace, kterou přinesla Lisabonská smlouva, viz Mitsilegas, V., EU criminal law after Lisbon, Hart Publishing, Oxford a Portland, Oregon, 2016, s. 4–52.

73 – S výhradou několika málo výjimek, jako je článek 86 SFEU o Úřadu evropského veřejného žalobce nebo čl. 87 odst. 3 SFEU o operativní policejní spolupráci.

74 – S výjimkou omezení podle článku 276 SFEU, které však v projednávané věci není relevantní.

75 – Ať v kontextu primárního práva (např. přístupových smluv) nebo sekundárního práva (zásadní příklad: provádění směrnic podle čl. 288 odst. 2 SFEU).

76 – Ve specifickém kontextu brexitu viz Dougan, M., „An airbag for the crash test dummies? EU-UK negotiations for a post-withdrawal ‚status quo' transitional regime under Article 50 TEU“, 55 Common Market Law Review 2018, č. 2/3, s. 57-100, viz s. 83.

77 – Přechodná období v unijním právu viz Kalėda, S. L., Przejęcie prawa wspólnotowego przez nowe państwo członkowskie. Zagadnienia przejściowe oraz międzyczasowe, Prawo i Praktyka Gospodarcza, Varšava, 2003, s. 237–240.

79. Brexit je z hlediska unijního práva *terra incognita*[78]. Není mnoho známo o režimu, který bude zaveden mezi EU a Spojeným královstvím po 29. březnu 2019, a to ani obecně, ani pokud jde konkrétně o systém EZR[79]. Jisté je, že po vystoupení z EU bude příliv ustupovat. Unijní právo bude odtékat po proudu řek a opouštět jejich ústí[80].

80. Pokud však jde o projednávanou věc, zatím se stav nijak nemění.

81. Je také třeba dodat, že Cour de cassation (kasační soud, Francie), v rozhodnutí ze dne 2. května 2018 neshledal žádný důvod k pozastavení řízení do okamžiku, než obdrží odpověď od Soudního dvora ve věci (jiné) žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se důsledků brexitu pro rámcové rozhodnutí[81].

82. Neshledávám proto žádný důvod, proč by měl předkládající soud jakkoli měnit své právní posouzení jen z důvodu oznámení Spojeného království ze dne 29. března 2017 o vystoupení z EU.

Závěry

83. Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky, které předložil High Court (Vrchní soud, Irsko), takto:

„V situaci, kdy členský stát 1) podle čl. 50 odst. 2 SEU oznámil Evropské radě svůj záměr vystoupit z Evropské unie a 2) podle příslušných ustanovení rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, vydal evropský zatýkací rozkaz (EZR), a to proto, aby jiný členský stát předal vyžádanou osobu, se právní posouzení, které mají provést justiční orgány tohoto jiného členského státu při výkonu EZR, na základě výše uvedeného oznámení o vystoupení nemění."

78 – Viz Müller-Graff, P.-Chr., „Brexit – die unionsrechtliche Dimension", in: M. Kramme, Chr. Baldus, M. Schmidt-Kessel (vyd.), Brexit und die juristischen Folgen, Nomos, Baden-Baden, 2017, s. 33–56, viz s. 33.

79 – V tomto ohledu si lze představit mnoho scénářů, například zvláštní dohodu mezi EU a Spojeným královstvím, například jako je dohoda mezi Evropskou unií a Islandskou republikou a Norským královstvím o postupu předávání mezi členskými státy Evropské unie a Islandem a Norskem uvedená v poznámce pod čarou 61 tohoto stanoviska, schválená jménem EU nejprve rozhodnutím Rady ze dne 27. června 2006 (Úř. věst. 2006, L 292, s. 1) a následně po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, který si vyžádal další souhlas, rozhodnutím Rady ze dne 27. listopadu 2014 (Úř. věst. 2014, L 343, s. 1). Avšak pokud vím, tato dohoda dosud nevstoupila v platnost. Mimochodem, uvedená dohoda v článku 36 stanoví mezivládní postup řešení sporů, a nikoli postup soudní. Další případné scénáře viz House of Lords, Brexit: future UK-EU Security and Police Cooperation, Report, body 124–140, zveřejněno dne 16. prosince 2016, k dispozici na adrese: https://publications.parliament.uk/pa/ld201617/ldselect/ldeucom/77/77.pdf.

80 – Tato slova je třeba chápat jako vzpomínku na nedávno zesnulého lorda Denninga, který v HP Bulmer Ltd & Anor v. J. Bollinger SA & Ors [1974] EWCA Civ 14 potvrdil, že „pokud dojdeme k záležitostem s evropským prvkem, je Smlouva jako příliv. Vtéká do ústí a teče proti proudu řek. Nelze ji zadržet." K dispozici na adrese: http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/1974/14.htm.

81 – Viz Cour de cassation, chambre criminelle, rozsudek ze dne 2. května 2018, Pourvoi No 18-82167, k dispozici na adrese: https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechExpJuriJudi&idTexte=JURITEXT000036900182&fastReqId= 1561028715&fastPos=1.